

กาแฟโรบัสตา กับการประกวดสุดยอดกาแฟไทย

จากอดีตกาแฟโรบัสตา เป็นที่รู้จักของผู้บริโภคในรูปของกาแฟสำเร็จรูป ราคาต่ำ แต่ละเอียดการผลิต ราคาไม่เกิน 100 บาทต่อกิโลกรัม เนื่องจากเป็นกาแฟโรงงาน เกษตรกรมีการเก็บเกี่ยวผลสุกสีแดง และผลสีเขียวปนกัน รวมทั้งเป็นกาแฟที่มีสารคาเฟอีนสูง รสชาติขม ไม่นิยมบริโภคเป็นกาแฟสด แต่เมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมา กระแสการบริโภคกาแฟโรบัสตาคุณภาพ เริ่มเป็นที่รู้จักและยอมรับกันมากขึ้น แต่ยังคงอยู่ในวงจำกัดเฉพาะกลุ่ม

การประกวดสุดยอดกาแฟไทย ประจำปี 2564 นับเป็นเวทีแรกของกาแฟโรบัสตา กับการประกวดระดับประเทศ ซึ่งจุดประกายฝันให้เกษตรกรผู้ปลูกกาแฟ ได้ผลิต “กาแฟโรบัสตาคุณภาพ” ให้ผู้บริโภคได้รู้จักมากขึ้น กาแฟโรบัสตาคุณภาพ รสชาติดี และมีความน่าสนใจ ไม่น้อยกว่ากาแฟอื่นๆ การประกวดสุดยอดกาแฟไทยเปิดโอกาสให้เกษตรกรผู้ปลูกกาแฟหรือสถาบันผู้ปลูกกาแฟ เช่น กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ วิทยาลัยชุมชน กลุ่มส่งเสริมอาชีพเกษตรกรรายย่อย ได้มีโอกาสคัดสรรกาแฟโรบัสตาคุณภาพส่งเข้าประกวด เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับกาแฟ ยกกระดับชื่อเสียงของกาแฟไทยสู่ระดับสากล รวมทั้งการต่อยอดในการพัฒนาการผลิตกาแฟโรบัสตาคุณภาพของเกษตรกร และสามารถขยายการตลาดกาแฟคุณภาพสู่ตลาดในประเทศและต่างประเทศได้มากขึ้น

การประกวดสุดยอดกาแฟไทย ประจำปี 2564 -2566 (Thai Coffee Excellence 2021-2023) ซึ่งถ้วยพระราชทานจาก สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งจัดขึ้นโดยกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นเจ้าภาพในการจัดงาน ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจกาแฟในครั้งนี้เป็นการจัดการประกวดกาแฟที่จัดขึ้นโดยภาครัฐ โดยมีองค์กรเอกชนที่มีผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินคุณภาพกาแฟจากหลากหลายสาขามาร่วมเป็นหนึ่งในผู้ทรงคุณวุฒิ ตัดสินคุณภาพของกาแฟจากเกษตรกรที่ส่งเข้าประกวด ซึ่งในปีพ.ศ. 2566 นี้ เป็นการประกวดสุดยอดกาแฟไทยเป็นปีที่ 3 โดยจะทราบผลการประกวด ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2566

การประกวดสุดยอดกาแฟไทย ตัวอย่างกาแฟที่เข้าประกวดต้องมีความชื้น 8-12.5 เปอร์เซ็นต์ และไม่พบร่องรอยการทำลายเมล็ดกาแฟ จากด้วงกาแฟ (coffee bean weevil) การตัดสินการประกวด ใช้คะแนนตัดสินจาก 2 ส่วน ประกอบด้วย การตัดสินข้อบกพร่องด้านกายภาพ (physical grading) และการตัดสินคุณภาพทางประสาทสัมผัส (cupping test)

ในปี 2564 ซึ่งเป็นปีแรกของการประกวด รางวัลชนะเลิศอันดับ 1 เป็นกาแฟโรบัสตา ของคุณณาสีทธิ์ สอนสุภา เกษตรกรผู้ปลูกกาแฟ จากอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร คะแนน 85.39 คะแนน ได้รับถ้วยพระราชทานจาก สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พร้อมเงินรางวัล จำนวน 50,000 บาท และผลจากการประมุลกาแฟโรบัสตา ได้รับการประมุลในราคาสูงถึง 20,000 บาทต่อกิโลกรัม เกษตรกรสามารถจำหน่ายกาแฟได้ในราคาที่สูงขึ้นเป็นที่น่าพอใจ อีกทั้งได้เรียนรู้และมีการพัฒนาการผลิตกาแฟพิเศษ หรือ specialty coffee มากขึ้น ตลอดจนกาแฟไทยเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้นในกลุ่มผู้นิยมบริโภคกาแฟพิเศษที่มีอัตลักษณ์ของเฉพาะถิ่น เกิดความเชื่อมโยงตลาด และลดช่องว่างระหว่างเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟกับผู้บริโภค ทำให้เกษตรกรสามารถผลิตกาแฟที่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค อีกทั้งสามารถกำหนดราคาขายได้หากมีการพัฒนาการผลิตและการแปรรูปให้ตรงกับความต้องการของตลาดการบริโภคกาแฟพิเศษ สามารถผลิตกาแฟได้อย่างยั่งยืน

ในปี 2565 รางวัลชนะเลิศอันดับ 1 เป็นกาแฟโรบัสตา ของคุณนภทรินทร์ รัตนพรณภาพันท์ เกษตรกรผู้ปลูกกาแฟ จากอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย คะแนน 85.65 คะแนน ได้รับถ้วยพระราชทานจาก สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พร้อมเงินรางวัล จำนวน 50,000 บาท เป็นกาแฟโรบัสตาที่ปลูกในภาคเหนือ ซึ่งเป็นการขยายพื้นที่ปลูกกาแฟโรบัสตาไปยังแหล่งใหม่ กาแฟมีคุณภาพดี รสชาติเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค ผลจากการประมูลกาแฟโรบัสตา ได้รับการประมูลในราคา 4,200 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งเกษตรกรสามารถจำหน่ายกาแฟได้ในราคาที่สูงขึ้นเป็นที่น่าพอใจ

การประกวดสุดยอดกาแฟไทย เป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรหันมาปลูกกาแฟโรบัสตากันมากขึ้น สามารถขยายพื้นที่ปลูกจากแหล่งปลูกเดิมในภาคใต้ ไปยังแหล่งปลูกใหม่ที่มีศักยภาพในการผลิต เช่น จังหวัดเชียงราย จังหวัดน่าน เป็นต้น และเป็นการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพ หรือกาแฟพิเศษ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับกาแฟโรบัสตา เกษตรกรสามารถกำหนดราคาขายผลผลิตได้ ตามคุณภาพของผลผลิต และความพึงพอใจของผู้บริโภค ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้มากขึ้น นับเป็นก้าวสำคัญในการผลักดันกาแฟโรบัสตาของประเทศไทย ให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย

เรียบเรียง โดยนางสาวดารากร เผ่าชู นักวิชาการเกษตรชำนาญการ และนางสาวอรทัย ธนัญชัย นักวิชาการเกษตรชำนาญการ ศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพร สถาบันวิจัยพืชสวน กรมวิชาการเกษตร